

جنگ پوتین باعث شده که کشورهای خاورمیانه دلواپس شوند

به قلم دیوید شنکر (/fa/experts/dywyd-shnkr/)

۲۸ آوریل ۲۰۲۲

همچنین دست‌یافتنی به

/ (English (/policy-analysis/putins-war-has-middle-eastern-countries-hedging-their-bets

العربية (/ar/policy-analysis/hrb-bwtyn-tdf-dwl-alshrq-alawst-aly-althwwt-fy-rhanatha/)

Also published in Foreign Policy

درباره نویسنده

دیوید شنکر (/fa/experts/dywyd-shnkr/)

.David Schenker is a Senior Fellow at The Washington Institute and former Assistant Secretary of State for Near Eastern Affairs

مقاله‌ها و دیدگاه‌ها

واشنگتن در مواجهه با افزایش درخواست‌های منطقه‌ای و با توجه به محدودیت منابع باید در تعهدات خود محتاطانه‌تر عمل کند و در انجام آنها پایدارتر باشد وگرنه ضمانت‌هایش اطمینان‌بخش نخواهد بود

رهبران خاورمیانه مانند هم‌تایان خود در سرتاسر جهان در حال تطبیق با عصر ژئوپلیتیک جدیدی هستند که با وقوع بزرگترین جنگ در اروپا از ۱۹۴۵ به این سو پدید آمده است. در حالی که جنگ برای تصرف شهر کیف ادامه دارد چشم بسیاری از دولت‌های خلیج فارس به اتفاقی است که در ۸۰۰ مایلی غرب در وین در حال رخ دادن است جایی که مذاکرات بر سر احیای توافق هسته‌ای ایران به مرحله گره‌گشایی خود نزدیک می‌شود. برای دولت بایدن توافق در وین در این هفته نشان‌دهنده یک دستاورد دیپلماتیک و گرانبها است - و به نظر می‌رسد واشنگتن شتاب زیادی برای پایان دادن به تحریم‌های ایران دارد با این امید که نفت ایران به بازار برسد و به کاهش قیمت‌هایی کمک کند که به خاطر جنگ اوکراین ناگهان بالا رفته است. بنابراین جنگ روسیه در اوکراین پیشاپیش وارد امور خاورمیانه شده است.

شرکای واشنگتن در خاورمیانه این موضوع را هم فراموش نکرده‌اند که ایالات متحده در سال ۱۹۹۴ در ازای صرف نظر کردن اوکراین از سلاح‌های هسته‌ای که از اتحاد جماهیر شوروی به ارث برده بود به این کشور ضمانت امنیتی داد. در همین ژانویه گذشته کاخ سفید جو بایدن هم تضمین مشابهی به امارات داد پس از اینکه امارات مورد حمله پهنادی و موشکی شبه نظامیان حوثی مورد حمایت ایران در یمن قرار گرفت. در واکنش به این حملات جیک سالیوان مشاور امنیت ملی آمریکا به امارات متحده عربی اطمینان داد که تعهداتش نسبت به این کشور «زلزل ناپذیر» است و متعهد شد که واشنگتن «در کنار شرکای اماراتی خود در برابر تمامی تهدیدات علیه قلمرو آنها خواهد ایستاد».

واشنگتن همچنین به تضمین‌های امنیتی صریح یا تلویحی در قبال چند شریک قدیمی‌اش در خاورمیانه از جمله عربستان سعودی قطر مصر - سه کشور غیرعضو ناتو - و اسرائیل متعهد است. برای تأکید بر این نکته لوید آستین وزیر دفاع آمریکا اخیراً در جریان دیدارش از منطقه در نوامبر گذشته تعهد «آهنین» دائمی (<https://foreignpolicy.com/2012/01/31/the-monitor-merrimac-and-middle-east/>) واشنگتن به اسرائیل را یادآور شد.

با وجود اینکه دولت بایدن با استقرار جت‌های جنگنده اف-۲۲ و ارسال یک سیستم ضد موشکی هدایت شونده به امارات متحده عربی ضمانت امنیتی اخیرش را در قبال این کشور در عمل پیگیری کرد به نظر می‌رسد ابوظبی هنوز در مورد تعهدات آمریکا تردید دارد تا اینجا امارات متحده عربی از خرید ۱۲ فروند جت جنگنده آموزشی ال-۱۵ چینی همراه با امکان خرید ۳۶ فروند دیگر خبر داده است این خبر تنها چند ماه پس از آن منتشر شد که *وال استریت ژورنال* فاش کرد (<https://www.wsj.com/articles/us-china-uae-military-11637274224>) که چین در حال ساخت یک تاسیسات نظامی در بندری در شمال پایتخت امارات است اندکی پس از افشای این موضوع (در ماه نوامبر) ابوظبی در دسامبر ۲۰۲۱ مذاکرات خود با واشنگتن را برای خرید ۲۳ میلیارد دلاری ۵۰ فروند جت اف-۳۵ به حال تعلیق درآورد.

احتیاط امارات متحده عربی به هیچ وجه امری استثنایی نیست عربستان سعودی نیز دریافته است که نباید به آمریکا تکیه کند پس از حمله ایران با موشک‌های کروز به پالایشگاه نفتی بقیق متعلق به شرکت آرامکوی عربستان سعودی در سال ۲۰۱۹ دولت ترامپ برای دادن اطمینان به عربستان نزدیک به ۳۰۰۰ سرباز آمریکایی دو اسکادران جت جنگنده و آتشبارهای پدافند هوایی در این کشور مستقر کرد با این حال روابط عربستان با دولت بایدن به سردی گراییده است گرچه واشنگتن ظاهراً «[متعهد \(https://www.state.gov/u-s-security-cooperation-with-saudi-arabia/\)](https://www.state.gov/u-s-security-cooperation-with-saudi-arabia/)» است که «تجهیزات آموزش و حمایت‌های بعدی لازم برای محافظت از عربستان سعودی و منطقه را در برابر تأثیرات بی‌ثبات کننده تروریسم مقابله با نفوذ ایران و تهدیدهای دیگر» فراهم کند اما ظاهراً عربستان سعودی که دریافته است تعهدات آمریکا می‌تواند متزلزل باشد به استناد تصاویر ماهواره‌ای برای ساخت (<https://www.cnn.com/2021/12/23/politics/saudi-ballistic-missiles-china/index.html>) موشک‌های بالستیک خود دارد با چین همکاری می‌کند.

ریاض همچنین درخواست‌های دولت بایدن برای افزایش تولید نفت را برای کمک به کاهش قیمت‌های جهانی که به دلیل جنگ روسیه با اوکراین صعودی شده رد کرده است در مقابل با نزدیک شدن قیمت هر بشکه نفت به ۱۲۰ دلار عربستان سعودی همچنان به سهم‌های امضا شده در معامله با روسیه در چارچوب اوپک پلاس پایبند خواهد ماند ریاض علاوه بر نشان دادن عدم تمایل خود برای رها کردن استراتژی نفتی‌اش خاطرنشان می‌کند که این یکی دیگر از تغییرات ناگهانی در سیاست‌های واشنگتن است: همین دو سال پیش دونالد ترامپ رئیس جمهور وقت آمریکا به سعودی‌ها التماس می‌کرد که برعکس عمل کنند و تولید خود را کاهش دهند.

البته نگرانی اصلی شرکای خاورمیانه‌ای واشنگتن که باعث اتحاد آنها می‌شود تهدید ایران است تهدیدی که به پیش‌بینی کشورهای حوزه خلیج فارس و اسرائیل اگر دولت بایدن به توافق هسته‌ای با ایران بازگردد جدی‌تر هم خواهد شد تجربه تلخ آنچه پس از توافق ۲۰۱۵ در منطقه رخ داد هنوز از یاد نرفته است: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران غوطه‌ور در پول نقد در حالی که موشک‌های بالستیک‌اش را توسعه می‌داد دیوانه‌وار در سرتاسر خاورمیانه تاخت و با حمایت مالی از شبه‌نظامیان نیابتی خود در عراق یمن و لبنان منطقه را به بی‌ثباتی کشاند دولت اوباما از ترس به خطر انداختن توافق هسته‌ای در توجه به جاه‌طلبی‌های منطقه‌ای تهران بسیار کوتاهی کرد.

مطمئناً دریافت‌کنندگان ضمانت‌های امنیتی آمریکا در خاورمیانه هیچ توهمی ندارند که روسیه یا چین این شکاف را پر خواهند کرد اما به اصطلاح چرخش واشنگتن به سمت آسیا همراه با خروج ناچور از افغانستان و اکراه آشکارش به استفاده از نیروی نظامی و اتکای فزاینده به تحریم‌های اقتصادی باعث شده که چند شریک امنیتی قدیمی آمریکا در خاورمیانه به متنوع‌سازی روابط خود روی آورند مصر که آماده تحویل گرفتن جنگنده‌های سوخو-۳۵ ساخت روسیه است -خریدی که می‌تواند تحریم‌های کنگره آمریکا را دربر داشته باشد- شاید برجسته‌ترین مثال برای این مورد باشد با این حال به استثنای اسرائیل روی آوردن کشورهای منطقه به روسیه و چین برای تامین نیازهای تسلیحاتی‌شان روندی رو به رشد است.

اگر شرکای آمریکا در منطقه در مورد اتکا به ایالات متحده به عنوان تامین‌کننده اصلی تجهیزات دفاعی‌شان روز به روز دلوپس‌تر می‌شوند چرخش آنها به سمت تسلیحات روسی و چینی دلایل دیگری نیز دارد محدودیت‌های استفاده از این سلاح‌ها به اندازه محدودیت‌های اعمال شده از طرف آمریکا نیست در واقع محدودیتی وجود ندارد چرخش کشورهای منطقه به سمت تامین‌کنندگان دیگر اسلحه همچنین نشان‌دهنده واقعیت دنیایی است که به طور روزافزون چندقطبی می‌شود و در آن روسیه اکنون در سوریه و لیبی نقش دارد و احتمالاً حتی پس از جنگ اوکراین نیز یکی از بازیگران آن باقی خواهد ماند هم چین روابط اقتصادی مهمی نیز در زمینه انرژی با کشورهای حوزه خلیج فارس دارند به عنوان مثال چین در سال ۲۰۲۱ تقریباً سه برابر ایالات متحده نفت خام از خاورمیانه وارد کرده است.

این واقعیت‌های جدید نه تنها بر روابط دفاعی آمریکا بلکه بر ابتکارات دیپلماتیک ایالات متحده نیز تأثیر می‌گذارد در طی دوران دولت ترامپ و بایدن با وجود درخواست‌های متعدد مقامات ارشد آمریکا حتی یک کشور حوزه خلیج فارس نیز چین را به خاطر نسل‌کشی اوغورهای مسلمان محکوم نکرد چنانکه هیچک از شرکای آمریکا در خلیج فارس -بجز استثنای قابل توجه کویت- تهاجم روسیه به

اوکراین را در روزهای اولیه جنگ محکوم نکرده است. حتی اردن که دریافت‌کننده اصلی کمک‌های نظامی آمریکاست نیز در این باره سکوت اختیار کرد. پس از خودداری امارات متحده عربی از محکومیت روسیه در شورای امنیت سازمان ملل متحد در هفته گذشته کشورهای حوزه خلیج فارس تنها در رای‌گیری مجمع عمومی سازمان ملل متحد در روز چهارشنبه مسکو را محکوم کردند.

اسرائیل هم گرچه چین را به خاطر سرکوب مسلمانان اویغور مورد انتقاد قرار داده و حمله روسیه به اوکراین را نیز محکوم کرده است اما بر اساس گزارش‌های رسیده فروش سیستم دفاع ضد موشکی گنبد آهنین را -که به طور مشترک توسط اسرائیل و آمریکا ساخته شده- به اوکراین وتو کرده (<https://www.ynetnews.com/article/b1woc6dk9>) است. اسرائیلی‌ها ظاهراً می‌ترسیدند که انتقال این سیستم دفاعی به اوکراین باعث خشم روس‌ها شود و موجب پیچیده‌تر شدن بیش از پیش عملیات خنثی‌سازی نیروی هوایی اسرائیل علیه اهداف نظامی ایران در سوریه شود که در آنجا آتشبارهای ضد هوایی پیشرفته مسکو از حریم هوایی سوریه محافظت می‌کنند. با وجود چرخش آمریکا به سمت آسیا حضور دیپلماتیک و نظامی ایالات متحده در خاورمیانه همچنان قابل توجه است اما کاهش اعتماد کشورهای منطقه به واشنگتن باعث تضعیف تلاش‌های آمریکا برای پس زدن نفوذ منطقه‌ای رو به رشد چین و روسیه خواهد شد. در مواجهه با افزایش درخواست‌ها در منطقه و محدودیت منابع در آینده واشنگتن باید در تعهدات خود محتاطانه‌تر عمل کند و در اجرای آنها پایدارتر باشد. گزینه ضمانت‌هایش اطمینان‌بخش نخواهد بود. در کوتاه مدت چه بایدن به توافق هسته‌ای با ایران (برجام) بازگردد یا نه هیچ تعهدی از سوی آمریکا در منطقه مهم‌تر از تعهد کمک به شرکایش در برابر تهدید فزاینده ایران نیست حتی اگر سلاح هسته‌ای هم نداشته باشد. به ویژه اینکه افزایش قیمت نفت باعث سرریز شدن پول نقد بیشتری به خزانه ایران می‌شود. مهم نیست که مقامات رسمی آمریکا این تعهد خود را چه می‌نامند -«محکم» «تزلزل ناپذیر» «آهنین» یا هر تعبیر دیپلماتیک دیگر- ایستادن در کنار شرکای قدیمی است که بهترین راه برای واشنگتن برای حفظ اعتبارش و بازدارندگی در مقابل دشمنان‌اش است.

دیوید شنکر هموند ارشد تاوب و مدیر برنامه سیاست‌های عربی در انستیتو واشنگتن است. او پیش از این در دولت ترامپ دستیار وزیر خارجه در امور خاور نزدیک بود. این مقاله ابتدا در وبسایت فارین پالیسی (<https://foreignpolicy.com/2022/03/04/russia-war->) منتشر شده و اینک در اینجا تحت حمایت برنامه بنیاد دایان و گیلفورد گلنزر در زمینه رقابت قدرت‌های بزرگ و خاورمیانه بازنشر می‌شود. ❖

RECOMMENDED

ARTICLES & TESTIMONY

Global Food Insecurity:

Why Putin's Battle for Ukrainian Farmland Is So Dangerous

آوریل ۲۰۲۲

Anna Borshchevskaya

([/policy-analysis/global-food-insecurity-why-putins-battle-ukrainian-farmland-so-dangerous](https://policy-analysis/global-food-insecurity-why-putins-battle-ukrainian-farmland-so-dangerous))

تحليل کوتاه

تعليق فعالیت صابرين (بخش ۲): عوامل و پیامدها

۲۸ آوریل ۲۰۲۲

♦
کریسپین اسمیت،
حمدي ملک،
مایکل نایتز

(fa/policy-analysis/tlyq-falyt-sabryn-bkhsh-2-waml-w-pyamdha/)

BRIEF ANALYSIS

A Longer and Stronger Deal for Jordan

۲۷ آوریل ۲۰۲۲

♦
Ben Fishman

(/policy-analysis/longer-and-stronger-deal-jordan)

TOPICS

(fa/policy-analysis/nzamy-w-amnyty/) نظامی و امنیتی (fa/policy-analysis/rqabt-qdrthay-bzrg/) رقابت قدرتهای بزرگ

(fa/policy-analysis/syast-amryka/) سیاست آمریکا (fa/policy-analysis/mn-ashah/) منع اشاعه

REGIONS & COUNTRIES

(fa/policy-analysis/ayran/) ایران (fa/policy-analysis/kshwrhay-hashykhlyj-fars/) کشورهای حاشیه خلیج فارس

(fa/policy-analysis/asrayyl/) اسرائیل